

Una crítica demolidora de Thomas Bernhard

Joan-Anton Benach

Abans que comenci *El president* a la Sala Tallers del Nacional (TNC), el públic que no llegeix les crítiques de teatre ni les seccions de cultura en general, és a dir, el públic poc informat sobre el que va a veure, pot pensar que l'espectacle s'omplirà de moltes veus i de personatges contraposats, sobretot del món de la política. És el que, a primer cop d'ull, anuncia el repartiment que consta en el programa: vuit intèrprets, tres actrius i cinc actors aplegats per l'última obra de Thomas Bernhard (1931-1989) estrenada a Catalunya. A l'hora de la veritat, però, dels vuit personatges previstos, només dos, el "president" i la "presidenta", i, amb molt menys paper, "la sra. Frölich", la seva assistenta al palau oficial, tenen una intervenció destacada en l'espectacle.

El furor vitriòlic que Bernhard va vessar damunt les altes institucions públiques d'Àustria, el seu país d'adopció, se centrà el 1975 en aquesta obra, *El president*, una crítica demolidora de la primera autoritat, brutalment ridiculitzada mitjançant la conducta dels protagonistes principals de la història, els quals es reparteixen en dos trams semblants de 50/55 minuts, la durada total de la representació. Rosa Renom i Francesc Orella, presidenta i president, són els dos intèrprets destacats de l'espectacle, amb una brillantíssima actuació cadascun d'ells, mentre que amb un paper menor però molt ben treballat, Montse Pérez és l'esmentada "sra. Frölich" que assisteix la primera dama del país amb una paciència de santa.

El text d'*El president* ha estat traduït per Bernat Puigtobella i la direcció i posada en escena és, al meu entendre, un dels millors treballs de Carme Portaceli. Bona coneixedora de la producció dramàtica i del pensament de

Francesc Orella i Rosa Renom, com a "president" i "presidenta" en l'obra de Thomas Bernhard, *El president*.

Thomas Bernhard, la directora veu en l'obra del dramaturg "una crítica sense pietat i plena d'ironia" d'una classe dirigent que va perdre la guerra "en el moment en què (aquesta classe) ja s'està esfondrant". I observa: "és com una mena de caiguda dels déus que saben quin és el seu final però que moriran sense deixar ni un dels seus privilegis. L'acceptació d'aquest destí, un destí imminent, els fa rescabalar-se de tot sense ranúncies. La doble moral, l'acceptació de la democràcia sense cap convicció, la relació entre el President i la Presidenta, les traïcions... Aquest és el seu món, un món patètic que fa pena. I por".

Els espectadors riem amb l'immens ridícul que exhibeix la "presidenta" Rosa Renom, movent-se pel tresor teatral que contenen les pàgines que l'autor dedicà a l'empolainament de la primera dama, mentre es prepara davant del tocador per assistir al funeral d'un coronel mort en un atemptat terrorista dels anarquistes quan se celebrava una cerimònia d'homenatge a la vora de la tomba del Soldat Desconegut. Amb les seves ordres de com ha de vestir-se i pentinar-se, la dona fa anar de bòltil la "sra. Frölich", alhora que no para de

relatar una vegada i una altra l'episodi de l'atemptat, quan la bala destinada al president i marit, va ferir mortalment el militar i matà el seu estimat gosset. L'existència de forces ocultes que amenacen la parella presidencial, la probable desviació ideològica del fill, desparegut de fa dies i que potser s'ha allistat a les files anarquistes, el record inesborrable de l'ensurt rebut... omplen d'angoixa la vida de la "presidenta" que espera recuperar la tranquil·litat en una estada a l'alta muntanya en companyia d'un inseparable mossèn.

El "president", en canvi, sent una gran atracció per la riba atlàntica i després de veure'l a palau sotmès a les decisions de la seva dona, un Francesc Orella imponent en fa una gran creació actoral: un tarambana moralment corrupte, que passa uns dies d'esbarjo a Estoril, beneficiant-se d'una actriu-prostituta (Daniela Feixas) que el té seduït i lliurat a un desmesurat utilisme. El declivi d'aquella classe dirigent, és, com diu Carme Portaceli, literalment patètic. Ara bé, serveix afortunadament per a unes lliçons interpretatives colossals d'Orella i Renom, del tot recomanables. Es poden veure al TNC fins el 28 de desembre.